

Miljö- och byggnadsnämnden

KALLELSE/underrättelse till
sammanträde

Ledamot som är förhindrad delta i
sammanträde inkallar vederbörande
ersättare att tjänstgöra.

Öppna sammanträdet börjar kl. 08:20
Ärenden 2-7

Plats och tid Centrumhuset, Koppholmen torsdag 2019-12-05 08:15

Anne Kolni	Ingemar Johansson
*Peter Kristensson	Kjell Dahlberg
Magnus Bylin	Inger Heimburger
Els-Marie Ragnar	Peter Lanzén
Anders Tenghede	Thomas Asker

Övriga Simon Sällström, sektorchef miljö och bygg
Ulrika Marklund, miljöchef
Sofia Vass, nämndsekreterare

Utses att justera

Justeringens plats och tid Miljö- och byggnadsnämndens expedition, Henån,
tisdag 2019-12-10 kl. 15:00

Miljö- och byggnadsnämnden

	Ärende	Dnr	Föredragande
1.	Fastställande av dagordning	MBN/2019:1	s.6
2.	Redogörelse för pågående arbete med Kulturmiljöprogram	MBN/2016:1021	Linn s.7-9
3.	Yttrande över samrådshandlingar gällande revidering av skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde, Rödsvattnet, Orust kommun	MBN/2019:1608	Anne-Maria s.10-11
4.	Information om Grundvattenutredning Orust 2019	MBN/2019:190	Anne-Maria s.12-13
5.	Redovisning av totalfosforhalten i fyra vattendrag Orust 2019, inom ramen för "Bohusbäckprogrammet"	MBN/2019:1756	Ulrika s.14-15
6.	Redovisning av LOVA-projekt, "Förprojektering av möjligheterna att åtgärda internbelastning av fosfor i Grindsbysjön och Assmunderödvatten"	MBN/2018:1004	Ulrika s.16-18
7.	Uppföljande information om inventering av enskilda avlopp kring hårt belastade avrinningsområden	MBN/2017:1716	Sandra & Tove s.19-20

ORUST KOMMUN

Anne Kolni
Ordförande

Sofia Vass
Sekreterare

Miljö- och byggnadsnämnden

KALLELSE/underrättelse till
sammanträde

Omröstningsprotokoll

Parti	1 Ledamot/ersättare	2 När- va- rande	Omröstningsprotokoll								
			Mbn §			Mbn §			Mbn §		
			ja	Nej	avst	ja	nej	avst	ja	nej	avst
M	o Anne Kolni										
C	o Peter Kristensson										
S	o Magnus Bylin										
FO	o Els-Marie Ragnar										
V	o Anders Tenghede										

M	e Ingemar Johansson										
MP	e Kjell Dahlberg										
S	e Inger Heimburger										
L	e Peter Lanzén										
KD	e Thomas Asker										
	Summa										

¹ o = ordinarie, e = ersättare

² närvaro markeras med x
frånvaro markeras med -

Miljö- och byggnadsnämnden

KALLELSE/underrättelse till
sammanträde

Miljö- och byggnadsnämnden

Fastställande av dagordning

Dnr MBN/2019:1

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar

att fastställa dagordningen med följande ändringar och tillägg:

Miljö- och byggnadsnämnden

Redogörelse för pågående arbete med Kulturmiljöprogram

Dnr MBN/2016:1021

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att:

1. lägga informationen till handlingarna.
2. återrapportering sker löpande till miljö- och byggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Orust kommun har som avsikt att ta fram ett nytt kunskapsunderlag för kommunens kulturmiljöer genom ett nytt kulturmiljöprogram. Programmet utgör en del av arbetet med en ny översiktsplan. Arbetet är planerat att utföras under år 2019/2020. Framtagande av nytt kulturmiljöprogram är förankrat genom politiska beslut, dels genom kommunfullmäktiges beslut 2018-05-02 KS/2018:494, samt beslut i miljö- och byggnadsnämnden MBN/2016:1021.

Sedan nuvarande kulturmiljöprogram antogs 1994 har en rad förändringar skett av den byggda miljön samtidigt som värderingarna förskjutits av vilka värden kulturmiljöerna besitter. Kommunens kulturmiljövärden behöver därför analyseras och värderas för att kunna utgöra beslutsunderlag för kommande detaljplaner, bygglovsprövningar mm. Ett framtagande av ett nytt kulturmiljöprogram bedöms nödvändigt. Programmet ska också användas som information och rådgivning till kommuninvånare, fastighetsägare och besökare. Kommunen eftersträvar att arbeta fram ett samtida kulturmiljöprogram med målet att det skall bli nåbart på ett enkelt sätt såväl för kommuninvånare som berörda fastighetsägare och att det därför skall finnas utlagt på webben för nedladdning. Ett digitalt kulturmiljöprogram skapar också förutsättningar för att hålla dokumentet levande där tillägg, fördjupningar m.m. kan integreras kontinuerligt. En förstudie behöver genomföras för att fastställa projektets arbetsgång och kommunens prioriteringar.

Projektets omfattning;

- Förstudie och framtagande av lämplig kulturmiljöprofil för kommunen samt indelning av programmets olika arbetskedan i etapper.
- Exempelinventeringar för att hitta en bra metodik för fortsatt inventeringsarbete.
- Kulturmiljöprogram i digitalt format.
- Digitalt kartunderlag och inventeringar kopplat till Esri ArcGIS online, baserat på Arcmap med tillägg i form av Storymap.

Miljö- och byggnadsnämnden

- Framtagande av broschyr; "Vård och underhåll av äldre bebyggelse på Orust".
- Registrering av inventering i Bebyggelseregistret RAÄ.

Bidragsansökan

Sektor Miljö och Bygg har ansökt om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer genom en ansökan till länsstyrelsen. Ett nationellt mål är att det ska finnas en mångfald av kulturmiljöer, byggnader och anläggningar som bevaras, används och utvecklas. Staten avsätter varje år pengar för kulturmiljövården. Vad pengarna får användas till står i förordningen om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. Bidrag ges bland annat till projekt som förbättrar tillgängligheten så att det blir lättare för alla att uppleva en värdefull kulturmiljö. Stöd ges även till projekt som syftar till att sprida kunskap om historiska händelser eller förlopp som en byggnad eller en miljö berättar om.

Kulturmiljöprogram är ett exempel på ett sätt att sprida kunskap om miljöer och byggnader, och omfattas av möjligheten till stöd genom bidrag.

För att kunna ta del av bidrag ställer länsstyrelsen krav på viss medverkan av tjänstemän, att programmet är politiskt förankrat samt att information från programmet registreras i Riksantikvarieämbetes kart- och informationstjänst Bebyggelseregistret, BBR.

Summan för beviljat bidrag är 240 000 kr, med en utbetalning av 140 000 kr under år 2019, samt 100 000 kr under år 2020.

Konsult för uppdraget

För att genomföra projektet kommer en konsult att anlitas. En offertförfrågan gick ut till tre privata aktörer, vilka bedriver uppdragsverksamhet inom kulturmiljösektorn i regionen:

- Bohusläns museum
- Västarvet
- Sweco Architects

Efter utvärdering av anbud har Bohusläns museum anlitas för uppdraget. Arbetet med ett nytt kulturmiljöprogram utförs i samarbete mellan Sektor Miljö och Bygg och förvaltningsområdet för samhällsutveckling.

Utfört arbete under 2019

- Bearbetning av befintligt material
- Inventeringar i fält
- Miljöbeskrivningar
- Digitalt format
- Bearbetning av material, utformning av handläggarstöd och förhållningssätt

Miljö- och byggnadsnämnden

- Samarbete med hembygdsföreningar, hembygdsförbund, ”Allt berättar historia”
- Kulturmiljöstrategi, samordning med kommunens övriga strategiska dokument och profiler

Kommande arbete under 2020

- Fortsatt samarbete, workshops med hembygdsföreningar, hembygdsförbund, ”Allt berättar historia”
- Kulturmiljöstrategi, samordning med kommunens övriga strategiska dokument och profiler. Presenteras för politiken under första kvartalet 2020.
- Broschyr för kulturhistorisk bebyggelse
- Avslutande inventeringar i fält
- Sammanställning av material

Miljö- och byggnadsnämnden

Yttrande över samrådshandlingar gällande revidering av skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde, Rödsvattnet, Orust kommun

Dnr MBN/2019:1608

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att:

1. tillstyrka förslaget till nya föreskrifter för Rödsvattnets vattenskyddsområde, enligt förslag till samrådshandlingar daterade 2019-10-29.
2. lämna följande synpunkter:
 - de primära och sekundära zonernas utbredning behöver förtydligas genom att respektive skyddsavstånd i antal meter anges i tabellhuvud,
 - inför krav på tillstånd/anmälan vid uttag av vatten från sjön för bevattning (lantbruk),
 - det är viktigt att tydlig information lämnas till berörda fastigheter/verksamheter om gällande skyddsavstånd,
 - skyltningen om skyddsområdet behöver ses över. Nuvarande skyltar är utslitna och behöver bytas ut, exempelvis vid vägen mellan Hogen och Ellös.
3. föreslå Kommunfullmäktige att besluta om att anta nya skyddsområdesföreskrifter för Rödsvattnet, enligt förslaget.

Sammanfattning av ärendet

Totalt får cirka 7 000 av kommunens drygt 15 000 invånare konsumtionsvatten från Orust kommuns vattenförsörjningsanläggning. Vattenförsörjningen baseras huvudsakligen på två vattentäkter, sjön Rödsvattnet, som är en ytvattentäkt, och Korskällan som är en grundvattentäkt.

Befintligt vattenskyddsområde för Rödsvattnet fastställdes av länsstyrelsen 1992-08-10, och är nu föråldrat och följer gammal lagstiftning. Det föreslås upphävas samtidigt som ett nytt vattenskyddsområde fastställs enligt gällande lagstiftning.

Sektor Samhällsutveckling, VA-enheten, har med stöd av extern konsult (Sweco Environment, Vänersborg) tagit fram förslag till nya föreskrifter.

Miljö- och byggnadsnämnden

KS **beslutade** (KS § **xx**, 2019-11-27) att ge sektorn i uppdrag att ge berörda fastighetsägare, ledningsägare samt övriga remissinstanser möjlighet att inkomma med synpunkter i samrådsförfarande. Samrådsperioden varar från **2019-12-05 till 2019-12-31**.

Samtliga inkomna synpunkter kommer att beaktas och bemötas i en samrådsredogörelse. Relevanta synpunkter kan leda till revidering av vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifter.

Vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter kommer sedan att fastställas och kungöras av kommunfullmäktige på Orust kommun.

Bedömning

I de regionala tilläggsmålen till det nationella miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag” anges att år 2020 ska alla kommunala och större enskilda dricksvattentäkter i länet ha inrättade vattenskyddsområden med aktuella skyddsföreskrifter. Revideringen av skyddsföreskrifterna för Rödsvattnet utgör en del i att uppfylla de regionala miljömålen inom Orust Kommun.

Syftet med skyddsområdet för ytvattentäkten, är att säkerställa en fortsatt god tillgång av råvatten med god kvalitet. Skyddsföreskrifterna ska vara ett förebyggande stöd för kommunens handläggare vid ärendehantering och planläggning av området samt stöd för räddningstjänstens eventuella insatser i området vid brand och olyckor. Det skall även uppmärksamma boende, verksamhetsutövare och fastighetsägare att vara aktsamma i området.

Sektor Miljö och bygg har deltagit med synpunkter under framtagandet av förslaget till reviderade föreskrifter och gör bedömningen att förslaget väl omfattar och reglerar skyddsåtgärder för de olika risker som kan förekomma inom skyddsområdet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-11-25.

Gällande skyddsområde och skyddsföreskrifter för kommunala ytvattentäkten Rödsvattnet, Orust kommun, fastställda av Länsstyrelsen (14 FS 1992:30) den 10 augusti 1992.

Förslag till nya föreskrifter för Rödsvattnet, enligt förslag till samrådshandlingar daterade 2019-10-29

Tekniskt underlag Rödsvattnet

Bilaga 1 - Analysrapport

Bilaga 2 - Djupkarta

Bilaga 3 - Risker (karta)

Bilaga 4 - Riskanalys

Bilaga 5 - Karta över skyddsområde

Bilaga 6 - Skyddsföreskrifter

Beslutet om yttrande skickas till

Sweco Environment, att: Hans Björkman, Södergatan 1, 462 34 Vänersborg.

Miljö- och byggnadsnämnden

Information om Grundvattenutredning Orust 2019

Dnr MBN/2019:190

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att:

1. Lägga informationen till handlingarna, samt ge miljöenheten i uppdrag att....

Bakgrund, omfattning och syfte

Under arbetet med att ta fram en plan för vatten- och avloppsförsörjningen (VA-plan) för Orust kommun, framkom att det fanns ett behov av en fördjupad kartläggning av förutsättningarna för den enskilda vattenförsörjningen på Orust. Uppdraget att ta fram en grundvattenöversikt för Orust kommun gick till Sweco Environment AB. Utredningen har genomförts som en tilläggsutredning med statligt LOVA-stöd inom ramen för VA-planen. Resultatet redovisas i en rapport samt som kartlager i kommunens GIS-kartdatabas.

Grundvattenutredningen innehåller en uppdatering av tidigare grundvattenöversikt (JW 1997-02-04), samt sammanställning och redovisning av kommunens grundvattendata (GIS-kartdatabasen) och vattendata från SGU:s kartdatabas.

Uppdraget har inte omfattat en utvärdering av kommunens kapacitet att tillhandahålla kommunalt renvatten för visst område eller bedömning om krav enligt Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Grundvattenutredningen syftar till att dokumentera grundvattnets kvalitet och kvantitet, samt beskriver möjligheter och begränsningar i att kunna utnyttja grundvattentillgången för ett godtagbart dricksvattenuttag. Översikten ger en ökad kännedom om var det föreligger en risk för brister i vattentillgången eller i vattnets kvalitet, och utgör ett underlag för kommunens VA-plan, som stöd i planeringen av utbyggnaden av det kommunala ledningsnätet för dricksvatten.

Översikten utgör också ett underlag i Miljö- och byggnadsnämndens åtgärdsprogram för enskilda avlopp, genom att peka ut områden där högre krav på enskilda avloppsanläggningar bör ställas, med avseende på strategiskt känsliga vattentäkter.

Bedömning av vattensituationen ingår som en del i bygglovsärenden och vid ansökan om förhandsbesked, och översikten visar till viss del var det är mindre lämpligt att tillåta nybyggnation utan anslutning till kommunalt vatten- och avloppsledningsnät.

Miljö- och byggnadsnämnden

Fördjupad analys inom delområden

En fördjupad analys av förutsättningarna för enskild vattenförsörjning har genomförts inom sex specifika områden (Tegneby-Hårleby, Töllås, Kåröd-Stillingsön, Flatön, Lyr, och Säckebäck). Dessa områden har valts ut eftersom de antingen utgörs av omvandlingsområden där fritidsboende ändras till permanentboende eller för att bebyggelsestrycket är stort. Varje område beskrivs utifrån klimatdata, jordartskarta, befintligt uppskattat grundvattenuttag, strategiska brunnar samt en sammanfattande bedömning av grundvattenbildningen.

Strategiskt viktiga gemensamma brunnar

En ambition var att i grundvattenutredningen peka ut strategiska brunnar av bra kvantitet och kvalitet. Eftersom kommunens data över samfällda vattenbrunnar inte är fullständig krävs ett mer omfattande arbete med inventering av gemensamma brunnar. Detta arbete har delvis påbörjats.

Mätning av grundvattennivån

Grundvattenutredningen ger även förslag på 6-8 strategiska mätpunkter för regelbundet återkommande mätning av grundvattennivån. Möjligheten att ha en kontinuerlig mätning av grundvattennivån och kvaliteten skulle kunna ge kommunen ett bättre långsiktigt underlag för bedömningar och förbyggande åtgärder.

Slutsats

Grundvattentillgången i borrhåda brunnar på Orust varierar och enligt SGU:s bedömning är uttagsmöjligheten mindre god inom större delen av kommunen, framförallt inom områden där berggrunden utgörs av gnejs. I områden med granitisk berggrund är vattentillgången genomgående högre. Förutsättningarna för grävda brunnar är mycket dåliga på större delen av Orust.

Den fördjupade utredningen för de sex utvalda områdena visar generellt att mer vatten kommer att behövas i områdena för att möta ett ökat behov, och att vattentillgångarna är begränsade.

Slutsatsen är att det är viktigt att beakta vattentillgången och kvaliteten vid nya uttag (nybyggnation), och överväga att införa begränsningar inom vissa områden. Kommunen rekommenderas att införa anmälningsplikt vid borrhåda av egen brunn för vatten, inom områden med gemensamma brunnar, samt att överväga tillståndsplikt för borrhåda inom särskilt känsliga områden (både för vatten och för värmebrunnar).

En fördjupad analys krävs för att ta fram ett välfungerande verktyg inför bedömningen av ansökningar om bygglov och förhandsbesked.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-11-25.

Sammanfattande PP-presentation daterad 2019-11-06.

Miljö- och byggnadsnämnden

Redovisning av totalfosforhalten i fyra vattendrag Orust 2019, inom ramen för "Bohusbäckprogrammet"

Dnr MBN/2019:1756

Förslag till beslut

Miljö och byggnadsnämnden beslutar att notera informationen och att lägga densamma till handlingarna.

Bakgrund

Orust kommun deltar inom det s.k. "Bohusbäckprogrammet" med provtagning av närsalter (fosfor/kväve). Provtagningsprogrammet som startades 1988 ingår som ett delprogram inom länsstyrelsens regionala miljöövervakning.

I Orust kommun ingår åarna Varekilsån, Henån, Klevaån, Hagaån som numera provtas varannan månad, tidigare genomförde en månadsvis provtagning. Miljöanalysen ansluter till såväl nationella miljömål/regionala-/kommunala miljömål och i första hand målen –ingen övergödning/levande vattendrag och sjöar. Miljötillståndet i vattendragen påverkar lokalt recipientsituationen och även vattenområdena i kustmiljön.

Sedan provtagningsprogrammet startade har ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och Rådets direktiv 2000/60/EG) implementerats i Sverige och vi är nu inne på den tredje sexåriga förvaltningscykeln. Mätningar av näringsämnen är viktiga för statusklassningen och för att avgöra om och när miljökvalitetsnormerna uppfylls (miljötillståndet i havet).

Vattendragens status utgår från ursprunglig belastning och indelas efter avvikelse från detta värde i hög-god-måttlig-otillfredsställande och dålig status. Det beräknade Referensvärdet som skall spegla det naturliga tillståndet utan mänsklig påverkan, tar hänsyn till andel jordbruksmark och vilka jordarter denna ligger på. Gränsen mellan god och måttlig status ligger sedan på det dubbla referensvärdet. (Grön linje i bifogade tabeller)

Sektor miljö- och bygg har under Kommunstyrelsens mål "En trygg och omtyckt kommun att bo, leva, besöka och verka i (2020)", lagt till en ny indikator för följa närsaltsbelastningen i några av kommunens åar.

Initialt kommer vi endast att använda värden för P-tot (total fosfor) eftersom det i dagsläget endast finns nya bedömningsgrunder för totalfosfor det för svenska inlandsvatten. SLU är på gång med bedömningsgrunder för N-tot (total kväve)

Miljö- och byggnadsnämnden

I bifogad sammanställning finns en jämförelse av totalfosforhalter (medelhalter) från Länsstyrelsens rapport 2017 (2012-2014) och de provtagningar som utförts 2018-2019. Observera att provtagningar tidigare år utförts varje månad men numer varannan månad.

Slutsats:

Det har skett betydande förbättringar vad gäller totalfosforhalterna i de fyra vattendragen från 1988. Länsstyrelsen konstaterar att "medelhalten för fosfor av alla mätningar inom 8-fjordarområdet är strax över 100 µg/l". Orusts samtliga vattendrag har halter under detta medelvärde.

Indikatorn kan bli svår att förbättra eftersom det framöver kommer att bli svårare att ytterligare minska fosforhalterna. Vilket resultatet från 2018-2019 visar. Det kan ändå finnas anledning att behålla närsaltsbelastningen som indikator för vårt arbete, då det finns en koppling mellan åtgärdsarbete och det mätbara värdet i våra vattendrag.

Kommunens åtgärdsarbete med förbättring av enskilda avlopp har varit en väsentligt bidragande faktor för att kunna minska totalfosforhalterna till vattendragen. Kommunen arbetar nu även vidare med andra åtgärder för att minska växtnäringsläckaget till vattendragen. Det är inte möjligt att framöver uppnå sänkta fosforhalter enbart med åtgärder för enskilda avlopp. Målsättningen är att förbättra vattenförekomsternas tillstånd så att på sikt god status kan uppnås.

Bedömning

Fjordarna som mynnar kring Orust och Tjörn, 8-fjordarområdet, har en fördjupad utvärdering av resultatet genomförts som bl.a. visar på:

- minskande trender för fosfor.
- fosfor varierar med säsongerna och är som högst på sommaren. Detta resultat tyder på att punktkällor, t.ex. enskilda avlopp, har stor betydelse för halterna sommartid.
- en minskning av fosforläckage kan också härledas från ändrad markanvändning

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-11-25

Jämförelse totalfosforhalt 2018-2019 och tidigare period 1989-2014 och 2012-2014

Beslutet skickas till

Sektor samhällsutveckling

Miljö- och byggnadsnämnden

Redovisning av LOVA-projekt, "Förprojektering av möjligheterna att åtgärda internbelastning av fosfor i Grindsbysjön och Assmunderödvatten"

Dnr MBN/2018:1004

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att:

notera informationen och lägga ärendet till handlingarna.

Utredning

Miljö- och byggnadsnämnden har 2005-2007 undersökt växtplankton och vattenkemi i Grindsbysjön och Assmunderödvatten (Alcontrol och Medins Biologi AB). Miljö- och byggnadsnämnden har därefter 2009 med LOVA-stöd tagit fram ett åtgärdsprogram för närsaltsbegränsning inom sjösystemet Grindsbysjön och Assmunderödvatten (Länsstyrelsens rapport, 2009). Rapporterna pekar ut källorna för närsaltsbelastningen men nämner också att sjöarna påverkas av en s. k internbelastning av fastlagt fosfor i djuphålorna. Fosfor som är bundet i sedimentet frisätts vid syrefria förhållanden till omgivande vattenmassa, vilket medför en övergödning och algblooming.

Miljö- och byggnadsnämnden har därutöver med LOVA-stöd tagit fram ett planeringsunderlag för våtmarksprojekt (2009). Nämnden har sedan hösten 2018 prioriterat åtgärder för enskilda avlopp inom sjöområdet men det behövs andra kompletterande åtgärder som anläggande av våtmarker/markåtgärder. Dessa åtgärder hanteras inom det sk LEVA-projektet (Lokalt arbetet mot övergödning) ett projekt som är helt finansieras av Havs och vattenmyndigheten.

Under sommaren 2018 ansökte Miljö- och byggnadsnämnden (MBN 2018:1004) om LOVA-bidrag från Länsstyrelsen avseende förprojektering av möjligheterna att åtgärda internbelastning av fosfor i Grindsbysjön och Assmunderöd. I augusti 2018 beviljade Länsstyrelsen ett 90% bidrag med högst 865 800 kronor för undersökningen.

Bakgrund

Målsättningen med utredningen var att ta reda på förutsättningarna för att minska internbelastningen av fosfor i Grindsbysjön och Assmunderödvatten. Tillsammans med andra åtgärder som genomförs runt sjöarna är målet på sikt att skapa långsiktig god ekologisk balans. Genom återvinning av näringsämnen minskar övergödningen och vattenkvaliteten i sjöarna förbättras.

Miljö- och byggnadsnämnden

Syftet med utredningen var att utreda möjligheten att använda någon av två tillgängliga tekniker att minska internbelastningen av fosforrika sediment i Grindsbyvattnet och Assmunderödvatten.

Fyra olika tekniker för att minska internbelastning i sjöarna beskrivs i bifogad rapport. Teknikerna utpumpning av syrefritt vatten och lågflödesmuddring beskrivs mera grundligt då det är tekniker där fosfor troligen kan tas in i kretslopp omgående. Reduktionsfiske och aluminiumbehandling beskrivs mera översiktligt.

Resultat

Utpumpning av bottenvatten bedöms inte vara en lämplig metod för Grindsbyvattnet och Assmunderödvatten. Bedömningen görs på grund av den instabila skiktningen som påverkar både effektivitet och risken att påverka vattenkvalité. Grindsbyvattnets användning som dricksvattentäkt skulle riskeras och flödet till Assmunderöd och Klevaån skulle påverkas negativt.

Muddring är möjligt att utföra, men för att få effekt behöver hela sjöarna från 2 m djup att muddras. Det innebär stora kostnader och att hela ekosystemen så som de fungerar idag rubbas. Minskning av internbelastning är möjlig att genomföra genom att först muddra Södra Grindsbyvattnets bassäng, sedan Norra Grindsbyvattnet och sist Assmunderödvatten.

Om lågflödesmuddring kan användas är osäkert. Det skulle ta mycket lång tid att muddra så mycket sediment som behövs i Grindsbyvattnet och Assmunderödvatten med den tekniken och sedimenten är relativt hårda under 10 cm.

Det skulle även innebära hantering av stora mängder sediment vars avsättning är oklar. Nyttan av att använda sedimenten på åkermark finns det begränsade erfarenheter av. Att avvakta resultatet från pågående projekt under 2019 - 2020 är därför att rekommendera.

Det måste poängteras att externbelastning bör åtgärdas först, innan man startar åtgärder mot internbelastning. Det vore klokt att kartlägga den externa belastningen bättre först och genomföra åtgärder mot extern belastning innan åtgärder mot intern belastning påbörjas.

Om muddring ändå planeras att genomföras behöver inkubering av proppar göras först, för att säkerställa att man gör muddringen och inte får någon effekt eller i vissa områden till och med förvärrar internbelastningen på grund av höga halter fosformassa i djupa sediment. Positiva effekter av muddring skulle vara bättre siktdjup och minskad algbloomning.

Aluminiumfastläggning har inte studerats i denna undersökning, men är en teknik som skulle kunna fungera i sjöarna (Brian Huser muntligt).

Miljöenheten lämnar en föredragning av resultatet av utredningen av möjligheterna att kunna hantera internbelastningen av fosfor i Grindsbysjön.

Miljö- och byggnadsnämnden

Fortsättning av arbete

Sektor miljö- och bygg kommer under november månad 2019 att ansöka hos Vattenmyndigheten om ett anslag för att utföra en förprojektering av reduktionsfiske och aluminiumfällning. Utredningen ska komplettera den redan gjorda. Lämpligt tillvägagångssätt, kostnader för åtgärderna, förväntade effekter och hinder ska identifieras. Arbetet kommer att utföras under 2020. För reduktionsfiske kommer provfiske behöva göras. Det behöver läggas upp en plan för när, var, hur och av vem fiske ska göras. Det ska också utredas om uppfiskad vitfisk kan användas på något sätt. För aluminiumfällning finns mycket data i redan utförd studie. Det behöver dock utredas vidare hur åtgärden ska utföras för att inte skada djur- och växtlivet. Det behöver utredas om kemikalien kan fällas i sjön eller injiceras i sedimenten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-11-21

Rapport – Förprojektering – ”Förprojektering av åtgärder mot intern näringsbelastning för Grindsbyvattnet och Assmunderösvatten

Beslutet skickas till

Sektor Samhällsutveckling

Planchef – Rickard Karlsson

Utvecklingsenheten – Börje Olsson

Ronny Svensson

Miljö- och byggnadsnämnden

Uppföljande information om inventering av enskilda avlopp kring hårt belastade avrinningsområden

Dnr MBN/2017:1716

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att:

- Notera informationen och lägga denna till handlingarna

Sammanfattning av ärendet

Delredovisning och uppföljande information om inventeringen av enskilda avlopp kring hårt belastade avrinningsområden.

Under 2018 fick miljöenheten LOVA-bidrag för att under 2018-2021 driva ett projekt med syfte att kartlägga antal bristfälliga enskilda avlopp samt belastning från dem inom hårt belastade kustavrinningsområden. Målsättningen är att öka åtgärdstakten samt att minska belastningen av närsalter och fekala föroreningar i havsområdet.

Miljöenheten har tagit fram en arbetsmetodik som har testats under pilotprojektet i Grindsbyvattnets avrinningsområde under 2018-2019. Projektet har genomförts i samverkan med kommunens VA-rådgivare samt kommunens miljöhandläggare.

Syftet med denna information är att redovisa metodik och resultat för pilotprojektet, samt en utvärdering och kort information inför nästa inventeringsområde.

Pilotprojekt Grindsbyvattnet

Metodik

- Samtliga fastighetsägare inom Grindsbyvattnets avrinningsområde bjöds in till ett antal informationsmöten under hösten 2018. De fastighetsägare som inte deltog fick information via brev.
- Baserat på avloppsanläggningarnas status i arkivinventeringen delas de in i tre färger; röd, gul och grön.
 - ”Röda” avlopp består av en slamavskiljare utan någon efterföljande rening.
 - ”Gula” avlopp består av en äldre torrtoalett eller slamavskiljare med efterföljande rening med okänd reningsförmåga.
 - ”Gröna” avlopp har en godkänd avloppslösning enligt dagens krav.
- För samtliga gula avlopp har inventering på plats utförts under våren 2019.

Miljö- och byggnadsnämnden

- Fastighetsägare med avloppsanläggningar som bedöms innebära en betydande risk för människors hälsa och miljön har 2 år på sig att åtgärda avloppet frivilligt. Om en slutredovisning som intygar att avloppsanläggningen har installerats enligt beslut inte inkommer till miljökontoret inom utsatt tid föreläggs fastighetsägarna med ett förbud mot att släppa ut avloppsvatten till bristfällig avloppsanordning, som träder i kraft i oktober 2021. Samtliga förbud förenas med vite.

Resultat inventering

- Totalt har 224 avlopp inventerats i området varav
 - 38 röda
 - 136 gula
 - 50 gröna
- Efter inventering på plats av de 136 gula avloppen bedömdes
 - 49 ha en bristfällig rening
 - 17 ha en mindre brist som behövde åtgärdas
 - 67 inte utgöra någon betydande risk för olägenhet och lämnas utan krav
- Sammantagningsvis har miljöenheten ställt krav på totalt 87 avloppsanläggningar.

Resultat åtgärder/nuläge

- Av 38 fastigheter med röda avlopp har 32 skickat in en ansökan, och 10 har förelagts med förbud.
- Av 49 fastigheter med gula bristfälliga avlopp har 14 skickat in en ansökan.
- Av totalt 87 bristfälliga avloppsanläggningar har miljöenheten i nuläget alltså fått in 46 ansökningar, varav 41 har fått tillstånd och 13 är åtgärdade.

Utvärdering

Vald arbetsmetodik har gett positivt resultat med avseende på antalet inkomna frivilliga ansökningar. Kombinationen av information, rådgivning och inventering förväntas bidra till en ökad förståelse hos fastighetsägare för hur de påverkar sin närmiljö, och därmed öka viljan att göra rätt. Detta bedöms i förlängningen påverka kommunens åtgärdsarbete i en positiv riktning.

Miljöenheten har valt att ställa krav på de sämsta avloppen först, så som direktutsläpp och anläggningar med mycket begränsad reningseffekt, vilket bedöms vara en rimlig prioritering med hänsyn till antalet uppskattade enskilda avlopp med direktutsläpp inom kommunen.

Miljöenheten avser att se över tidsplanen inför nästa inventeringsområde. Idag har fastighetsägare inom Grindsbyvattnets avrinningsområde i praktiken 3 år på sig att åtgärda sina bristfälliga avlopp, såvida de inte utgör en akut olägenhet för människors hälsa och miljön. Miljöenheten vill se att tidsplanen förkortas med i alla fall ett år, för att nå en snabbare åtgärdstakt.

Miljö- och byggnadsnämnden

Dessutom kommer miljö- och byggnadsnämnden behandla ett miljöärende, fem förhandsbesked, fem bygglov och tre övriga ärenden.